

STANOVISKO ETICKÉ KOMISE UNIVERZITY KARLOVY K PODNĚTU č. 5/2020.

Předkladatel podnětu:

T. S.

Dotčené osoby:

J. Z.

Předmět podání:

Podezření na neetické a protiprávní chování J. Z., který nechal T. S. vyškrtnout ze seznamu spoluautorů odborného článku publikovaného v renomovaném mezinárodním periodiku, ačkoli, jak podavatel podnětu uvádí a dokladuje, publikace prezentuje výsledky vědeckého projektu, jehož byl hlavním řešitelem.

Dotčená ustanovení Etického kodexu UK:

Část III., odst. 6.

Stanovisko komise:

Komise konstatovala, že došlo k porušení Etického kodexu UK v části III. odstavce 6 tím, že T. S. nebyl uveden mezi autory odborné publikace. Obhajoba dotčeného J. Z. je založena na kritériích periodika definujících, kdo může být zařazen mezi autory publikace odborného článku. Autorství je dle dokumentu založeno na splnění čtyř kritérií, z nichž první je *„Podstatný příspěvek ke koncepci nebo designu díla, nebo získávání, analýza nebo interpretace získaných dat.“* Nicméně v dokumentu je také důležitý odstavec, který říká: *„Kritéria nemají být prostředkem k diskvalifikaci autorských kolegů, kteří jinak splňují autorská kritéria, tím, že jim bude odepřena možnost splnit kritérium č. 2 nebo 3. Proto by všichni jednotlivci, kteří splňují první kritérium, měli mít možnost účastnit se revize, vypracování a konečného schválení rukopisu.“* To je okolnost, která se týká T. S. a také je důvodem, který vedl k rozhodnutí Etické komise UK.

Vysvětlení:

I.

Etická komise Univerzity Karlovy (dále jen „komise“) se případem zabývala na základě podnětu předkladatele ze dne 21. 8. 2020, resp. na základě dopisu prof. MUDr. T. Zimy, DrSc., rektora UK ze dne 12. 9. 2020.

II.

Komise zkoumala, zda jí podnět přísluší a zda nejsou překážky k jeho projednání. Brala přitom v úvahu následující okolnosti:

1. Předkladatel byl v době podání členem akademické obce UK.
2. Podnět se týká podezření na porušení Etického kodexu UK tím, že dotčenou osobou nebyly ctěny mravní principy a zásady ve vědecké a tvůrčí činnosti. Problém spočívá v tom, že mezi spoluautory odborného článku, který byl publikován v renomovaném odborném časopisu nebyl uveden předkladatel podnětu. Ten dokladuje, že článek je výsledkem projektu, jehož je hlavním řešitelem. A to jak autorem vědecké idey, tak také sepsal grant, poskytl pacienty a aktivně se účastnil přípravy manuskriptu do předfinální fáze.

Komise se usnesla, že podnět jí přísluší a že nejsou překážky k jeho projednání.

III.

Komise se podnětem zabývala na svém jednání dne 14. 1. a 24. 3. 2021 na základě předkladatelem doložených dokumentů – grantová aplikace, závěrečná zpráva projektu, verze předmětného článku, kde jsou v systému Sledování změn vyznačeny připomínky předkladatele, článek publikovaný v periodiku a e-mailovou komunikaci s redakcí časopisu. Všechny tyto uvedené dokumenty podporují skutečnost, že došlo k neoprávněnému vyřazení jména T. S. ze seznamu autorů.

J. Z. dostal možnost se k této záležitosti vyjádřit, což také učinil. Podal vysvětlení, které dokladoval. Uvedl, že předkladatel byl dlouhodobě nemocný a do práce nedocházel, v té době byl J. Z. pověřen přednostou kliniky, aby převzal a dokončil se svým týmem řešení grantu. Přednosta kliniky poskytl dopis adresovaný redakci časopisu, ve kterém jednoznačně potvrzuje plné intelektuální vlastnictví J. Z. a jeho týmu. Dále dotčený poskytl podmínky autorství tak, jak je formuluje periodikum s poznámkou, že tyto podmínky T. S. nesplňuje. Pro ilustraci vztahů na pracovišti poslal také abstrakty 2 sdělení na mezinárodních konferencích (Brazílie, Belgie), kde je uveden jako spoluautor. Nicméně v publikaci, která vychází z těchto výsledků není uveden mezi spoluautory. Kazuistiku jeho pacienta publikovanou v T. P. (2018) publikoval T. S. a rovněž neuvedl J. Z. mezi spoluautory.

Komise konstatovala, že došlo k porušení Etického kodexu UK v části III. odstavce 6 tím, že T. S. nebyl uveden mezi autory odborné publikace. Obhajoba dotčeného J. Z. je založena na kritériích periodika definujících, kdo může být zařazen mezi autory publikace odborného článku. Autorství je dle dokumentu založeno na splnění čtyř kritérií, z nichž první je *„Podstatný příspěvek ke koncepci nebo designu díla, nebo získávání, analýza nebo interpretace získaných dat.“* Nicméně v dokumentu je také důležitý odstavec, který říká: *„Kritéria nemají být prostředkem k diskvalifikaci autorských*

kolegů, kteří jinak splňují autorská kritéria, tím, že jim bude odepřena možnost splnit kritérium č. 2 nebo 3. Proto by všichni jednotlivci, kteří splňují první kritérium, měli mít možnost účastnit se revize, vypracování a konečného schválení rukopisu.“ To je okolnost, která se týká T. S. a která je také důvodem, který vedl k rozhodnutí Etické komise UK.

Nicméně lze konstatovat, že se jedná o neojedinělou událost na pracovišti předkladatele podnětu. T. S. se vůči J. Z. dopustil obdobného jednání, pro jehož posouzení lze použít stejnou argumentaci. Doporučujeme respektovat pravidlo uvedené v preambuli Etického kodexu UK „Co nechcete, aby jiní dělali Vám, nedělejte Vy jim.“.

Stanovisko přijato komisí dne 24. 3. 2021

Hlasování komise: 7 pro, 0 proti, 0 se zdrželo

Za správnost: prof. MUDr. Zuzana Červinková, CSc., předsedkyně komise